

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

<p>Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.</p> <p>Nem tagoknak előfizetési díj:</p> <p>Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.</p>	<p>Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.</p> <p>Az egyesületi tanács felügyelete alatt:</p> <p>Felügyelő és kiadói felelős: Forster Géza az OMGE igazgatója. Feloldó szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE szerkesztő-titkára. Társasági: Buday Barna az OMGE titkára.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal:</p> <p>Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.</p> <p>Köziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.</p>
--	---	---

Lapunk megszerezhető:

1. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületbe való belépés által, mi a tagsági nyilatkozatnak aláírása és az egyesülethez (Budapest, IX., Üllői-út 25., I. em.) való küldése által történik. Egyesületi tagok a lapot évi tagdíjuk (20 K.) fejében ingyen kapják.

2. **Előfizetési utján** előfizetési ár:

egész évre 20 korona
félévre . . . 10
negyedévre 5

Az előfizetési összegek a „Köztelek” kiadóhivatalához (Budapest, IX. ker., Üllői-út 25. földszint) küldendők.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEII.

XVII. tenyészállatvásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a nagyméltóságu földművelésügyi miniszter támogatásával a **f. évi márczius hó II. és 12-ik napján tartja meg díjazással egybekötött XVII. tenyészállatvásárját, a budapesti Tattersall r.-ársaság istállójában** (Külső-Kerepesi-út), keleti pályaudvarral szemben.

A tenyészállatvásárra hozható: *szarvasmarha juh és sertés.*

Különösen ajánlható **tenyészjuhok felhozata**, amelyek iránt a kereslet rendkívül élénk. Ugyanez mondható az **erdélyi jellegű szarvasmarháról is.**

A vásárral kapcsolatosan gépkijelöltetés, műtrágya és abraktakarmány kijelöltetés is fog rendeztetni.

A vásár tervezete és a bejelentési ívek az ismertebb tenyésztőknek már szétküldtettek; a ki tévedésből nem kapott, az kérje a tervezet megküldését levelező-lapon a rendező-bizottságtól.

Minden a tenyészállatvásárra és gépkijelöltésre vonatkozó felvilágosítással és bejelentési ívekkel készségesen szolgál az OMGE, titkári hivatala (Budapest, Köztelek).

A XVII. tenyészállatvásár rendező-bizottsága.

Az igazgató-választmány ülése.

(1900. január 31.)

Jelen voltak: gróf *Desseffy Aurél* előnölkete alatt gróf *Andrássy Aladár* és gróf *Zselénki Róbert* alelnökök, *Balds Árpád, Bolla Mihály, dr. Darányi Gyula, Galgóczy Károly, György Endre, Kodolányi Antal, Koolányi Ferencz, Koppány Géza, László Pál, Libits Adolf, Malczos Jeromos báró, Máday Izidor, Molczor Gyula, Perleberg Arthur dr., Reusz Henrik, dr. Rodiczky Jenő, Scitovszky János, Somssich Andor, Szentiványi Zoltán, Széchenyi Imre* gróf igazgató-vál. tagok, *Nagy Gábor* min. tanácsos. A tisztviselőkar részéről *Forster Géza* igazgató, *Rubinek Gyula* ügyvezető titkár, *Széles Zoltán* szerkesztő titkár, *Paikert Alajos* tá. titkár, *Buday Barna* titkár és *Sporzon Vilmos* s-titkár.

Gróf *Desseffy Aurél* elnök üdvözlövént a megjelenteket, az ülést megnyitja.

Jegyzőkönyvhiteltesítők.

A mai ülésről felveendő jegyzőkönyv hiteltesítésére a választmány *elnök* ajánlatára *Kodolányi Antal* és *Galgóczy Károly* tagokat kéri fel.

Ügyvezető-titkár bejelenti, hogy az ülésről elmaradásukat kimentetett *Lejhány György, Hegedűs József* és *Lossonczy Mihály* vál. tagok. *Lossonczy Mihály* arra való tekintettel, hogy a mai ülés fog határozni a luxus-lóvásár és díjjalvásár rendezése felett, maga helyett *Nagy Gábor* min. tanácsost kérte fel a megjelölésre.

Tudomásul szolgál.

Meghalt és kilépett tagok.

Ügyvezető-titkár jelenti, hogy a mult ülés óta elhunyt báró *Inkey József* örökalkotó, báró *Splényi Béla* alapító, továbbá *Ugron Miklós, Vajda Pál, Székács Pál, Szalay József, Popovics Dusan, Somogyi Gyula, Elmer Ottó* édes, *Zathareczky Zsigmond* és *Festhy Adolf* évjéni tagok.

A választmány az egyesületi tagok elhunytja felett részvételt fejezi ki.

Esterházy Miklós hercegnehéi *Esterházy Pál* herceg alapítványának átruházását kéri a választmánytól.

A választmány az átruházást elhatározza. Törölteték a tagok sorából az alábbi tagdíjjal hátralekos tagok: *Berezsnycy Béla, Matis Géza, Székács Pál, Benedek Farkas* és *Zverina István* és *Hartstein Dezős* betegsége miatt.

A Pozsonymegyei Gazdasági Kaszinó beolvadván a Pozsonymegyei gazd. egyesületbe, szintén törölteték a tagok sorából, hátralekos tagdjia azonban a gazd. egyetlen behajtandó.

Kilépett tagok.

Tagsági cziklusuk lejártával kilépésüket bejelentették: *Klein Aladár, Hajdu László, Pozsonymegyei Gazd. Kaszinó, Cornides Albert, László Zsigmond.*

Új tagok.

Ügyvezető titkár: A mult ülés óta tagokul jelentkeztek.

Apáthy János gazdasítos *Novak, Almásy Olivér* földbíró, *Balds Sándor* áll. állatorvos, *Balogh István* gazdasítos *Rá-Ráda, Balogh Sándor* kir. gazd. tanint.

Tavaszi VETŐMAG szükségletünk

beszerzése végett forduljunk a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez, Budapest, V. ker., Alkotmány-u. 31.

lások folytak, melyek során az kívánalom merült fel, hogy a díjrautát az egyesület a jövőben is rendezze s a rendezésnek a maga körével fordul a honvédelmi- és földművelési miniszterekhez, hogy a díjrautát költségekkel az eddignél nagyobb mértékben hozzájárulni sziveskedjen. A díjrautát rendező bizottság az igazgató-választmány engedélyt kéri ahhoz, hogy a díjrautát és a díjrautás az OMGE részéről önállóan rendezettség és a rendezési költség felmerülését szokott évi 250 ft hiányt az egyesület fedezze.

Az igazgató-választmány a rendező-bizottság javaslatohoz hozzájárul.

Igazgató öszel együttesen előterjeszti a luxuslövésrók ügyét is, amelyek a múltban a budapesti Tattersall részvénytársaság közösen rendezték. A nevezett részvénytársaság a jövőben a vásárokat önállóan kívánja rendezni az egyesület érdeklődésével. E tekintetben szintén tárgyalások folytak, melynek végeredménye, hogy a jövőben a részvénytársaság egyedül rendezi a luxuslövésrókat és azok az egyesület védnöksége alatt fognak megtartani mindaddig, míg a részvénytársaság az egyesület által megállapított feltételek a vásárokat rendezéséről betartja. A vásár rendező-bizottság a díjrautát jövőben is fenntartani kívánja s a bírálatot egy az egyesület által kiküldött előzetes-bizottság fogja eszközölni s a díjakat kiosztani s viszont az egyesület és a budapesti Tattersall részvénytársaság között kitöndő egyezmény pontjai között bentfoglaltatik az is, hogy a belépi díjakból beszedendő összeget a társaság köteles a város reklamirovársáira fordítani.

A rendező bizottság azon kéressel terjeszti az egyezményt a választmány elő jóváhagyás végett, hogy mondja ki az igazgató-választmány, hogy a luxuslövésrók az egyesület védnöksége és ellenőrzése mellett rendeztesseken a részvénytársaság által, a bírálatot a rendező-bizottság tagjai eszközölni s hogy az ellenőrzésbizottság azok a tagok, kik a Tattersall által voltak kiküldve, most az egyesület részéről küldessen ki.

Az igazgató-választmány a luxuslövésrók rendezése ügyében tett ezen előterjesztést elfogadja a társulattal kitöndő egyezményhez hozzájárul s a vásárt rendező-bizottság Forster József, Luzebacher Miklós és Józsefsky Pált küldi ki.

Gépkísérleti állomás ügye.

A budapesti királyi József műegyetem gépiani tanszékével kapcsolatosan 1892-ben felállított gépkísérleti állomás a közoktatásügyi minisztérium által megszerveztetés az egyesület által az állomás működésének ellenőrzését kiküldött felügyelő bizottság ekként felelőssé vált, miután az állomás az új szervezettel az egyesülettől teljesen függetlenített. — A műszaki bizottság az állomás ügyével behatolom foglalkozván fölterjesztés intézését hozza javaslata a földművelési miniszterhez, hogy a gazdasági akadémia kapcsolathoz fennálló gépkísérleti állomáson kívül lehetőleg az összes gazdasági tanintézetben létesítsen kellőleg felszerelt gépkísérleti állomások és hogy ezen állomások működése, a mennyiben a közérdek szempontjából szükséges a „Kísérleti Közleményekben” állandóan nyilvánosságra hozassék.

Az igazgató-választmány a gépkísérleti állomás új szervezettel tudomásul veszi s a a felterjesztés intézését elfelfogja.

Egyéb ügyek.

Az igazgató-választmány Ugron Zoltánnal írásban besodott indítványán folytán felterjesztést intézi határoz a kereskedelmi miniszterhez, hogy a vető-burgonya s szállítási-szára kedvezményes szállításiút engedélyezzen.

Az igazgató-választmány a magyar mezőgazdák szövetségének megkövetelt osztály

üzletszabályzatát, mely a „Közlekek” lapban is közölve volt, helyesüléssel veszi tudomásul.

Tudomásul vevő tárgyak.

Az igazgató-választmány tudomásul vette a földművelési miniszter leiratát, melyben a gyümölcsfeldolgozó foglalkozó és jutalomban részesült tanítók névsorát közli, továbbá az elemzési raktárnál eladás alá kerülő korpaanyagokról szóló értesítést, a kötelező koronakerék számítás ügyében intézett leiratot a mezőgazdasági termékek tilalmazásról szóló törvény végrehajtási tárgyában alakított felbíráló-bizottságába Sillasy Zoltán OMGE, szerkesztő-titkárnak kinevezését s végül tudomásul vette a választmány, hogy a földművelési miniszter a huskivitel tanulmányozására Józsefsky Pál OMGE, titkár küldte ki.

Az igazgató-választmány a helyvidéki népfelvilágosító alakulat bizottságának, mely 12-én Munkácsban tartandó közgyűlésére az egyesület képviselőiterve *Ügyrend* tárgyú választmányi tagot kéri fel.

Gyapjuanekzők ügye.

Ügyvezető titkár előterjeszti, hogy a mult hét folyamán a kereskedelmi miniszter meghívta az egyesület képviselőit egy feltevéseket jelentek meg, melyet a kereskedelmi miniszter hívott össze, miután a gyapjuanekzők intézményének szélesebb alapokra való fektetését vette terbe olyformán, hogy az összes bizományosok egy szövetkezetbe vonassanak be. A gyapju bizományosok körében a miniszter terbe vizsgálom nem talált, az OMGE képviselői azonban örömmel elfogadták a miniszter kezdeményezését de egyuttal kérték a minisztert, hogy az akuczió rendezését ha már az szövetkezetek alapokra nem helyezhető a régi alapokon okvetlenül tartassa fenn.

Több tárgy nem lévén, elnök berekeszti az ülést.

Valutafémünköröl.

A „Közlekek” ezévi 6-ik számában R. Gy. „Az aranyvaluta és a buza ára” című cikkében a mostani nyomatot terményeknél monetarizáltsuk valótunknál tulajdonítja, azt állítván, hogy ha valótunkban az ezüst egyenőrvárató tétetnek az aranyval, akkor a jelenlegi nyomat terményárak s ezzel különösen a mezőgazdaság jelenlegi súlyos helyzete megjavulna, niért is a legközelebb megtartandó nemzetközi gazdaságkongresszus alkalmára a bimetalizmus érdekében hangulatos kelteni törekszik.

Miután pedig nekem s tárgyban az ottani fejtegetésektől sok tekintetben eltérő nézetem van, miután továbbá, senki azon cizkire nem reflektált s a kérdés azt a látszatot nyerte, mintha Magyarország egész gazdaságadama a bimetalizmus híveül szegődött volna; legyen szabad nekem egy és más, habár nem is új, sőt inkább közös méretű részletet a valuta-kérdés felelevezéséről elmondani, amely részletek mégis a kérdésnek pártatlan megvilágításra s tárgyilagossá elbirására alkalmas lehetnek.

A koronáérték előtti, ugynevezett osztrák értékű valutánk tudvaleőleg megromlott volt nemcsak azért, mert a forgalomban volt bank- és államjegyek kényszerforgalomban bírtak, hanem még inkább azért, mert 1857. évi pénzkonvenczió, az időközben nagyokozott értékű ezüstön alapult. Ha bank- és államjegyeknek mindenkor kétségességen beváltatásuk isra is csengő ezüst pénzre, meg akkor is megmaradt volna pénzünk értékének az a nagy ingadozása, melyet a mezőgazdaság, az ipar, a kereskedelem és az állam pénzügyi érdekei oly súlyosan éreztek, mert pénzünk ezüstre szült s az ezüst árának — tekintetében az a nagy hullámzása és eszökése, mely

különben ezen fémnek Németországban 1873-ban bekövetkezett demontelizálása óta volt feltönd módon észlelhető, szabályképpen kifejezést nyert és vevő fájálatom száma nem hasznukra — pénzünk értékében is.

100 ezüstforintnak az ára 1866-ig 99 2/3 aranyforint) volt, — tehát majdnem pari az 1857-ben megállapított 1-1/2¹ feléjzi értékében. De már az aranyvaluta relikái 1867. évi párizsi nemzetközi érmeértékzest megállapodásának hatása alatt:

1867-ben 99 2/3-re
1868-ban 98 21-re
1869-ben 98 11-re

csökent. Hogy az ezüst árának eddigi és későbbi alakulása az ezüsttermelési viszonyok is többekévesé lényegesen befolyt, az magától értődik, — ez okból e faktort továbbra érinteni nem fogom, inább csak nagy momentumú elemlet ki, amelyek egyes országok valuta politikájából, vagy nemes főmekkeli ázterkedésből folyólag hatottak az ezüst árát, ebből is kiváltságosan azon káros befolyás, melyet hatalmasabb, gazdagabb nemzetek ezüstvalutás (vagy kétfős fémszerű) országokra gyakorolni képesek.

Az ezután következett indóbe esik, hogy Németország is áttért az aranyvalutára, az ezüst árát

1872-ig 97 91-re

nyomta le.

Most következett Németország valuta-reformja, az ezüstnek demontelizálása s az ekként értékesítendő vált nagymennyiségű ezüstből 7 millió fontnyomk 8 éven át (1879-ig) folytatott cladda rohamosan eszökne

1870-ig 83 30-ra

csökent ár mellett.

Könnyen érthető, hogy ezen nagymérvű árhánytalás kárthozó volt nemcsak azon országokra, amelyek ezüstvalutával bírtak, hanem azokra is, amelyek bár aranyvalutával bírtak, de a mellett nagy ezüstingyártású országok voltak. Az nagyonyi értékekben ekként súlyosan érintett országok kezdeményezésére és hogy az ezüstszületek mellett továbbá veszteségesnek lehetőleg gát vetészek, több össze az 1878. évi, majd az 1881. évi párizsi nemzetközi érme-értékzest, a melyek mindkettőjében azon törökös nyilatkozott meg, hogy most már ne menjen át több ország az aranyvalutára, mert ekként az arany-érték még inkább növekedvén, ezüst pedig mind több vetetvén a piacra, utóbbinak a még tovább fog leszorítottani. Javaslatt tetétti, hogy az arany és ezüst közötti értékarány nemzetközileg szabályoztatván s megállapítván, bimetalikus állapot világerme léteztessék.

Gyakorlati eredményük ez értékeztéknek nem lett, mert az aranyvalutás országok (Anglia, Németország, Belgium stb.) ott nyomban kiléptettek, hogy ók a magok változtatlan valutájához ragaszkodtak, mégis már az a pusztá szándék: az ezüstre régi joagaiba visszahelyezni, oly hatással volt az ezüstpiacra, hogy az ezüstforint ára

1880-ban 84 77-ig

1881-ben 84 14-ig

javult.

Ámde a létkeráran az ezüst felett már meg volt huza s a német demontelizáció romboló hatását az sem volt képes ellensúlyozni, hogy a német ezüstállományt beszüntelték, az amerikai Egyesült Államokban 300 millió dollárról több ezüst veretett pénzbe stb. az ezüst forint felzárthatatlanságát, migsem előrté addigja legalacsonyabb árát

1880-ben 69 37 aranyforintot.

Mág szembeötöbbs lesz ezen ezüst ár-erőszaltás, ha a londoni búzének, mint az ezüstvárad világgazdaság árjegyzést hosszabb időközökben vessünk figyelembe. Igy 1851—1870. 20 éves időközökben egy unca ezüstnek

*) Számadatok a magyar kir. pénzügyminisztérium által kiadott „Valuta-énegetés Irományai”-ból.

az ára 60^{1/2} és 62^{1/2} pence" között ingadozott, 1871—1890. között pedig 60^{1/2}-ról 42^{1/2}-ra nőtt.

Ily előzmények után és így viszonyok között talált bennünket az 1892. évi, amelyben nálunk is dülöngélt a kérdés, hogy miként rendezzék a valutát.

Rendezni kellett — e részben nem volt és nincs ma sem zétélelésre. Ugye, akkor papírpénzünk alkalmas az ezüstnek tudvaleg, nem volt felépítés, más szóval: nem volt azüstje, sőt inkább az ezüstnek magának részére 1878 ban beszüntetett veretése óta papírpénz értéke az ezüst és arany értéke körül mintegy kétszerezhet fölgyalván, az ezüstnél mindég értékebb volt. Így, hogy csak néhány évvel ezelőtt, ezt aranyforintban:

100 papír forint	100 ezüst forint
1890-ben 86:49	77:56
1889-ben 84:19	69:37 ^{1/2}
1888-ban 81:07	69:59 ^{1/2}
1887-ben 79:84	72:70
1886-ban 80:09	73:50 sht.

Ha tehát így viszonyok között mégis műszakilag teendőknek volt felismerve a valuta rendezés, akkor annak legfőbb czélja nem lehetett más, mint azt az örökös ingadozás, a melynek pénzünk értéke — az ezüst elértéktelenedése folytán és fentebb idézett számok tanúsága szerint — alávetve volt, pénzrendszerünknek más állandóbb értékét följáratva átfektetésre által végleg kiküszöbölni.

Az ezüstnél, mint az immár az elmondottakból folyik, hiányzik az arak általános értékmerőnek ama legfőbbesége kelteke, hogy nem lehetett alkalmas legnyilvánvalóbban is elmondható, hogy nem lett volna okos dolog egy ország valutájának rendezését, ezt a hosszú időre szóló, nagy anyagi áldozatot igénylő, a nemzet termelői erejének legragyánabb ténnyözőre és kiható műveletét így ingatag alapon mint az ezüst felépíteni akarni. Sőt inkább, hogy a nyugati kultur államokkal, melyekhez pénzügyi és gazdasági érdekeink, magán és állami is, szorosan kötnek, a kereskedelmi elszámolásokat biztos alapot nyerveken a váltóforgalom helyi stabilitásában, szükségképpen — ezen államok valutafémet — az aranyat — kellett rendezendő valutánk alapjául is választásunknak elfogadnunk. S nem is véltelennek a műve, hogy a valuta-anketének úgy nálunk, mint túl a Lajtán mindenki a tisztá arany valuta mellett nyilatkozott. Érdekeink kell átéréséből folyik ez és én nem tudom, de nem is hiszem, hogy azon nagytudás férfiak közül, kik a valuta rendezéséhez véleményük nyilvánítására hozzájárultak, máig csak egy is megváltoztatta volna nézetét, meggyőződését.

Nem lehet azonban elvitatni, hogy mára a legnagyobb kereskedő államok, mint Németország és Ausztria is) aranyvalutára rendezték be, az arany keresetéből — ha szabad a kifejezést használnom: „árgébbé" tették, s ennél fogva vásárló képessége kétségkívül emelkedett, amíg az arak árának megfelelő esőkénésében nyilatkozik meg. Hiba volna így az araknak a tisztá aranyvalutához tisztán az aranyvalutának és az arany vásárló-képessége növekedésének tulajdonítani, mert ezen áresőkénésben a világméretű viszonyoknak, a legújabb találmányok alkalmazásának, oleo szállítási eszközöknek és a kereskedelmi konjunktúrák sok mindenféléességének kétség kívül orozulárésza van, az arak alakulására befolyó tények, mint például a nyüzümzési és megmagyarázni azonban — az hiszem — soha sem fog teljesen sikerülni. Azt azonban bizonyosan tartom, hogy, ha mégis lehetne a terményárakat javítani azzal, hogy az ezüstöt egyenjogy fémmé tenők az aranyval, az így elért árválulás nem lehetne több, mint a mennyivel a

tisztá arany valuta kiterjedtebb alkalmazására folyólag megértebb árnyéa fém az arak árának csökkentésében részes, az bizonyos valót.

Ezen határok között, teljes kétségelgel előzemerem elmetlelleg helyes voltl annak az okoskodásnak, hogy ha arany és ezüst egyenjogy valutafémet volnának, ez a gazdasági terményárak képződése, de sőt az ipari termelésre is előnyösen hatna. Csak hogy az aranyak és az ezüstnek egyenjogyosítás a gyakorlatban — fátalodom — nem valószínű meg. Mióta az európai legtoább állama felhagyott az ezüst fémdrénzserrel, a világ ezüstfelesége — melyet a pénzverdek nem szívnak fel többé — a piac esélyeinek hatása slatt ép oly árvállulásnak és eséseknek van alávetve, mint bármely más áru.

Ily válókör értékét fémet az aranyval egyenjogyvá tenni, vagyis a kéttő között állandó relációt megállapítani akarni, ahhoz 1—2 nemzet, még ha a legnépesebb és leghatalmasabb volna is, nem elég erő. Példá rá a latin Unio, mely éppen ezzel a cézzaltal létesült a mégis az elértéktelenedő ezüst előt vezető eljárást a lényegében az aranyvalutára váltotta át. Csak úgy vagyis az ezüst előérhető, ha az összes nemzetek a bimetalizmus alapra helyezkednének, a minek keresztül-vihetetlen volta az 1878, és 1881. évi párisi nemzetközi érmeértekezletek és az 1887. évi londoni szaktanácskozomány eredményeiből világosan kitűnik.

Mindenképp fogva terményárainknak a gazdasági előnyesebbé alakulását egyrészt a kereslet és kinaldathoz jobban alkalmazkodó termelési iránytól, másrészt pedig közgazdasági érdekeinknek megfelelő berendezési vámpolitikától kell és lehet csak reménylenünk. *)

Szentlajk Andor.

NÖVÉNYTERMELEK.

Rovartest: Kerpely Kálmán.

A kísérletek befolyása a növénytermelés jövedelmezőségére.

II.

Ujabb időben az országos növénytermelési kísérleti állomás azon rendszere, hogy kísérletek nem csak az állomáson, hanem az ország különböző vidékein, egyrészt az klimatikus viszonyok közt végeztek, alapszemlében igen helyes irányú intézkedés, mivel az így módon szerzett tapasztalatok általános értéke jóval kiterjedtebb és alkalmas arra, hogy a gyakorlati gazdák körében a kísérletezés iránti kedvet és hajlamot felbuzdíssa, fejlessze, és — mint ma fentebb említettél — minden egyes gazdának nézve külön-külön értékel bíró eredményt csupán és kizárólag az által érthetik el, ha minden gazda a saját gazdaságában és viszonyai között szerzi meg azon tapasztalatot, melynek alapján a műtrágyák használatát sikerrel megkezdheti, jövedelmezően fogatosztatja.

Ugyanezen különféle kísérleteknek megfelelő kiválasztás, nemestése és egyéb befolyások körülmények hatása alatt anyagi feleséget sikerült előállítani, hogy ugyanazon növénynek egyik felesége az egyik, másik felesége a másik célra használható több eredménytelmeire; hogy a sok feleség közül melyiket használnak fel valamely irányú termelésre, ez csak nagy anyagi áldozattal és érin határozhatjuk meg az eddig követelt eljárásal. Ugyanis eddig úgy jártak el gazdáink, hogy valamely a szaklapokban — talán nem ok nélkül — felidcsért, vagy nem ritkán a magkereskedő által jogtalanul, illetve alaptalanul felmagasztalt feleségnek a termelőesére minden

további gondolkodás nélkül egyszerűen ácsapnak és csak akkor vesztették el az így irányban végrehajtott megvaltozás iránti kedvüket, midőn a felmagasztalt feleség termelésének eredménye meg sem közelítette az annak előtte termelt, megfelelőnek nem talált feleség termelését.

Természetesen ilyen anyagi károkkal járó csatlókörök minálkülönösebb sajnóval szorították a gazdát a kísérleti törekvéseit s visszatértek az előbbi feleség termeléséhez, pedig ha a feleségek közül kísérletek alapján igyekeztek volna az ő viszonyaik közt legjobban beillőt meghatározni, minden anyagi kártól megmenekülhettek volna. Kísérletek tétele mellette is előfordul azon eset, hogy valamely irányban csak többszörös és hosszabb ideig tartó kísérletek után juthatunk megfelelő sikerhez, de az okzerben végrehajtott kísérlet kevésbé sikeres részleteinek költségeit hatványozott mértékben fedezi azon jövedelmi emelkedés, melyet a célnak teljesen megfelelő növények termelése által elérhetünk.

Lényeges, sőt mondanivaló döntő befolyás van a növénytermelés eredményességére és mennyiségére azok vetési ideje és módja. A vetési idejének helyes megállapítása által nem csak a normális fejlődést biztosítjuk, de összefüggésbe hozhatjuk azt némely növényi betegséggel, rovarkárrel és elemi csapás elleni védekezéssel s így megfelelő kísérletekkel törekszünk az így beakövetkező károsok elhárításával, illetve a növények fejlődésének biztosításával jövedelmünk fokozásához hozzájárulni; ugyanilyen szempontokból tehetünk kísérleteket a különböző vetési módokat illetőleg.

Végül kísérletezés tárgyát megkezdheti: a növények ápolásának különféle módjai és az elmlíteteken kívül midazon nagy hasznoknak önkézzel intézkedése, melyek az elemi csapások, növényi betegségek, rovar- és állatlenségek fellépését preventív megakadályozzák, vagy kártételeket mérsékelik. Ugyiszint a termények letakarításának, kezelésének és eltartásának is számos olyan módja vár jövedelmezőség tekintetében gyakorlatias irányú kísérletek által való beigazsítás, melyeket gazdák egyrészt haloms sít, után ismer meg, de sokasem tehet maguknak alkalmat, hogy azoknak megfelelő voltláró meggyőződést szerzek volna.

A kísérletezéstől igen sok gazdát visszatart azon körülmény, hogy a kísérletezés valami rettetes költséggel egybekötött eljárásnak tekintik, ami tényleg áll is azon esetre, ha a kísérlet nem megfelelő módon hajlik végre; de hogy ezt elkerülhessük, a nagyobb költségekkel járó és tetemes rizikóval járó kísérletekhez először csak kisben hajljuk végre, ellenben kisebb költséggel és rizikóval járó kísérletek az eredmény könnyebb megítélhetése szempontjából nagyban is megengedhetők. Ha így módon viszonyainkhoz mérten a kísérletezés területére, valamint a kísérletezés anyagi képezző termékek mennyiségére tekintettel vagyunk, nagyobb vesztésgel vagy csaldós hasásem fog a kísérletezés révén bennünk érthetni, az elkerülhetetlen előforduló kisebb költségek pedig az egyszerű megállapított helyes irányú termelés után előállott jövedelmi többleten busáan megtérülnek.

Miután e rövid közlemény keretében az egyes földi részletekbe bocsátászon nem volt lehetőségek, csak általánosságban említszem meg a kísérletezés részleteitől elkövetendő követendő főbb irányelvekről. Nevezetesen: a kísérletezés eredménye csak úgy léthető meg helyes alapon, ha munkánk helyes végzése mellett különös sulyt helyezünk arra, hogy a kísérlet időre a normális állapottal a költségek, jövedelmezőség és egyéb körülmények illetőleg összehasonlítható legyen. E célból a talajművelés, trágyázás, ápolási, etetési, letakarítási és midazon kísérletnél, melyek a szántóföldön hajtatnak végre, egyenlő ménségű, használatú és fekvésű terület használandó oly

*) Ujacs — 2835 grm.

1 penny értéke a mai árfolyam szerint 10^{1/2} sz. félér.

*) E. Gy. Világszt az órácsas cikke lapunk legközelebbi számban fogjuk közzélni. Szerk.

formán, hogy a kijelölt terület fele kísérlet alatt áll, fele pedig az eddigi művelésben részesül; ezen kijelölt két kísérleti terület minden munkájának — eltekintve a kísérleti tárgyat képező dologtól — mindenben meg egyezzenek kell néni, csakis így tűz ki a kísérletezés folytatásának lehetőségét.

A kísérlet eredménye az említett esetekben a letakarításnál szokott rendszer kifejezésre jutni, miért is nem helyesebből azon eljárás, midőn némely gazda helyes alapon hozzáfog kísérletezésre a lekiismeretes végrehajtása az összes felmerülő munkálatokat, de éppen a legbonyolultabb dolgot mulasztja el az által, hogy a kísérleti termények nem takarítja be külön-külön, hanem pl. gabonaművelésnél behordat a kísérleti terület mindkét részéből bizonyos számú keresztet s ennek eredményeként tekintve a kísérletezés eseményeként, holott kézen fekvő dolog, hogy a valóságos és megbízható eredmény csak a megmért kísérleti területek összes termésához-mának külön-külön megmérése pl. alkalmas mutatók különbségében található meg.

A mondatokból kiválgatjuk, mely számtalan mód áll a gazda rendelkezésére csupán a növénytermelés terén oly ezáltal, hogy kísérletek tétele által levonja magának a következtetéseket a jövedelmezőség illetőleg; ha a felsorolt módokat csak egyiket is igazán fontolóra vesszük, láthatjuk, mely óriási józandelemtöbbletet szülhetnek az egyes eljárások; ha pedig együttesen és általánosban próbáljuk ezen megvalósítani, szinte számtalan kísérletet utján elérhető eredményeket láthatvni, bizonyára nem lesz lehetőségek azokról kicsinyítőleg nyilatkoznunk s ennél fogva minden gondolkodó gazdának igyeknie kell az e téren elmulasztottakat helyrehozni, ellenkező esetben eddigi közönységgel és elmaradottsággal nem lesz képes megfelelő jövedelemmel járó termelést üzemeltetni s mai néhez viszonyok között nem fogja helyét megállítani azon nagy küzdőterén, a hol a sok oldalról jövő támadások csak a rendelkezésre álló összes eszközök igénybevételével fogja legyőzni.

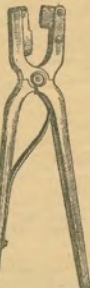
Balogh Sándor.

kell tartanunk és használat közben is többször megelégszünk, hogy a vele okozott seb is tisztáz és éles szegélyű legyen, máskülönben nehezen gyógyul, sőt a fül elhalászt is okozhatja. Az egyes kimetszések nem alkalmaznak nagy közeli egymás mellé, mert így a köztük meg-

2. ábra. Szakmunka fülcsipővel és lyukasztással.

maradó része a fülnek könnyen kiszakadhat s akkor a jel nem lesz biztosan felismerhető, ami akkor is történhetik, ha nem elég mélyen vágjuk ki a fület. Legjobb, ha annyit vágunk ki, hogy egy kis darabot a fülkagyló porcszögéből is kivesszünk. Végül ne alkalmazzuk a kiscsipőket és lyukakat közel a fül tövéhez,

3. ábra. Fülcipő-félgö.

mert ott erősebb lesz a seb vérzése, mint ha a fül hegyéhez fekszik közelebb.

Az ilyen füljegyzésnek azonban az a fogyatéklósága van, hogy ezzel egy-egy egyednek csak egy számot jelölhetünk. Ha tehát azt kívánjuk, hogy az egyed folyószámán kívül még más szám (elszálászám, ami száma, elletési idő) vagy más jel is fel legyen tűn-

4. ábra. Dreher-féle fülgyűrű.

tetve, egyéb jegyzési módokhoz kell folyamodnunk. Ilyenekül több-kövésbé bevaltak a fülgombok és fülgyűrűk, melyek ma már sokféle kivitelben készülnek. Egyike a legjobbak a Dreher-féle, melybe tetszés szerinti neveket és számokat vésethettek.

A megfelelő jelekkel ellátott, fémből való nyitott karikát a már előbb kéllő helyen ki-lyukasztott fülbe húzzuk s egy hozzávaló fogóval összecsapantjuk, mire az többé szét nem nyílik. Ha a költésget nem sánjtuk (1000 db fülkagyló 100 számban) a hozzávaló lyukasztó és szorítófogó 18 koronára kerül), ezen jegyzéssel teljesen meg lehetünk elégedve.

Egy harmadik jegyzési mód a szükséges számok és jelnek a fül be'so felületére való tetoválása. Kérdésterőv épp ennek gyakorlati értéke nézve óhajt felvilágosítást nyerni. Az eddigi tapasztalatok azt mutatták, hogy akár-miféle festékek dívrázták is be a tetováltó szárazállat egyt sebeket, az így, a tetováltó végző önjén ügyessége és gyakorlati szerint, kisebb nagyobb sikerrel láthatóvá lett jegyek idővel elhalványulnak és lekopnak. Az állatok állandó és egyedül ezzel való jegyzése tehát a tetováltást nem ajánljahatjuk.

Szarvasmarhánál a fent leirt jegyzési módok szintén alkalmazhatók, gyorriból azonban a sítűbelyegek alkalmazása. A borjakat sokszor tetoválással jegyzik, a mi az esetleg összehatásos elkerülés céljából nagyon helyes. A felnőtő szarvasmarhák jegyzésére a fülkarikák és gombok is jól bevaltak, legjobban azonban a szarvba vagy a pófarra süttöt bélyeg. Tudvalevő dolog, hogy az egyik testrészt szakra rásütött jegy romja a hirt s így csökkent annak értékét. Állatvédelmi szempontból is ajánlatosabb a szarvbélyegzés, mely alkalmazható anélkül, hogy az állatnak vele fájdalmat okoznánk. E mellett ezen jegyek fel-tétele, hogy célszerűen elkészített bélyegzőva-sakkal süttetők, jól olvashatók s csak kevésbé kopnak el. A jelek bejegyzése némi gyakorlatot kíván, melyet azonban holmi szarudarab-kán való próbálkozás után könnyen meg lehet szerezni. Szarvbélyegzésnek legmegfele-lőbbek a 13 mm. magúságúak vagy betük.

Bármely állatbélyegző eszközök befűldő Dréher Ignác és fia cégénél (Budapest, Kossuth Lajos-utca 14.) kaphatók.

Walfing Nándor.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovács Béla.

Állatok jelzése.

Egy gazdátársunk következő kérdést intézte hozzánk:

Milyen jegyzési legcélszerűbb juhoknál és szarvasmarhánál, nagyobb nyulakban. Erre valamit a tetovirozás?

Juhok jegyzésére leginkább a fül kicsipése és kilyukasztása ajánlható, mivel az ilyen jegyzés könnyen felismerhető, tartós és a hozzávaló fogó beszerzési árán kívül semmi költséget nem okoz. Kivétel az nagyon egyszerű és különös ügyességet nem kíván. Megfelelő száma fellátásánál ezen jegyzési mód-dal képesek vagyunk elég nagy számokat jelezni, úgy, hogy ez nagy nyulakban is jól beválly. Az alábbi ábrán feltüntetett kules valamennyi közül a leggyakorlatibb, mert bármely szám annyily kevés kicsipéssel jelezhető s így a fül kevésbé lesz megcsontkíva, mint más rendszerek alkalmazása esetén, ezenkívül némi gyakorlatiatt a jelek nagyobb fejtérők nélkül gyorsan leolvashatók, mivel mindegyik számlát az elhelyezés sorrendjében az előtte való jel köztérsé őrítve fél (1, 2, 4, 8, 16, 32, 64, 128, 256, 512 — 100, 200, 400, 800).

A jegyzés kivételét illetőleg talán nem lesz felesleges, ha néhány gyakorlati figyelem-tetéssel is szolgálnak. A fogót, melyvel a csipőket és lyukakat kivágjuk, mindig tisztán

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Cselkö István.

A marhaszról.

B. J. ur alábbi kérdést intézte hozzánk.

Miután marhaszot gulyabúra szétváras használni nem lehet, mert nem nyálós, kérdem, hogy a gipsz-sal köbe onto marhasz nyálósának használya. nem hátrányos a gipsz, a mit így a jórágó a sóval együtt élnyal, az emésztésre?

Előzménye-it-e így a gipsz a csontképzést vagy csontkeményedést? Milyen arányban lenne készítőnk gipszsal a marhasz élelőnek, hogy az ártalmas ne legyen inkább? Kérlek?

Nem- lenne jó megalmat indítani airtand, hogy az állam a marhaszot vagy gipsze ontást nyáló só adjon vagy az u. n. fekete sót, a mit fogyasztásra úgy sem szeret a közönség, megpetrolómuozva (hogy közle-vezetre becsúszhatóna ne legyen), mint nyálósított marhasz árban bocsássá áruba?

A marhasz többféleekpp adhatjuk az állatoknak u. m. szemesek alakban a takarmányra hintve, továbbá vízben feloldva s a takarmányra locsolva, vagy végre mint nyáló-gyóst. A két első adagolási módnak előnye az, hogy a feljavítja a takarmány ízt, minőlfogva szivesebben s többet esznek az állatok béltőle és hogy a só így erősebben hat az emésztésre; a harmadik adagolási módnak pedig azon előnye van, hogy ez a legkényle-mesebb s hogy az állatok itt annyi só't nyalnak, a mennyire szükségük van. Ugyanis az állatok só-szükséglete épp oly individuális, mint az emberé; az egyik állat, pedig nemcsak inkább a só's, mások pedig a kevésbé só's

éltel szeretik. Már most, ha a só a takarmányra van hintve, vagy ha a takarmányt sós vizet locsoltuk le, akkor az állatok legjobban esetben egyenlő mennyiségben kapnak sőt vagy miután a só nem tudjuk a takarmányban egyenletesen elosztani a privata véletlentől függ, hogy mely állatok kapnak több vagy kevesebb sót, a véletlen pedig nem szokott az individualitásra tekintettel lenni. Ezért előnyösebbnek tartjuk a sónak nyílás után való adagolását, kivéve azt az esetet, hogy a takarmány izetesebbé akarjuk tenni, vagy a sóztartalmát a só sálal erélyesebben akarunk az osztásra halmi.

Ezen szempontokból tekintve a dolgot, kétségkívül kívánatos lenne az, ha az állam a denaturált só nemcsak szemes alakban, de mint kőszót is hozná forgalomba, vagy ha tisztán csak mint kőszót árusítaná, mert szükség esetén könnyen megérthető a gázra, míg a szemes sónak kőszóvá való átváltoztatása ügyvezetőleg legfőképpen nehézségekbe ütközik nála, míg az állam aránylag könnyen készíthetné azt. Ugyanis az állam úgy változtathatná át a szemes sőt kőszóvá, ha nyirkos állapotban préselés, míg a gázra legelőbb csak köztözegek segítségével történhet azt.

Hogy a kiegészítő gipszpor alkalmas kőszózer lenne-e, csak kísérlet után lehetne megállapítani, de a gipszpor nem tartozik eléggé keménynek, már pedig a kőszóval nagyon fontos az, hogy az állat ne tudjon róla darabokat leharapni, mert másoklomban nemcsak, hogy só pazarol, de mégis mérgezhethet magát. Az állat egészségének nem ártana az a kevés gipsz, a mit a kőszóról lenyelve, mert a gipsz csak akkor veszélyes, ha kiegészítve kerül az emésztőszervekbe, mert nedvvel töltött folyton kövé válik. A csontképződést nem képes a gipsz előmozdítani, részint mert az emésztési nedvekben alig oldódik a emiatt csak minimális mennyiségben kerül a vérbe, részint mert az állat nem képes a kényszeres megszóló álló gipsz szénasavas vagy foszforosavas mészsózt átváltoztatni, a mészsó pedig csak ily alakban rakódik a csontokba.

Azt nem tartanám észszerűnek, ha az állam petróleummal denaturált kőszót hozna forgalomba, mert az állat a petróleumzsigort épp oly kevéssé szereti, mint az ember a emiatt kelletlenül nyalná a sót; azt pedig nem kívánhatjuk az államtól, hogy az ugynevezett fekete sőt, melyet kevésbé szívesen ugyan, de mégis fogyaszt a közönség, marhasóknak nyilatkoztassa ki; ellenben egészséges emésztésként tartanám azt, ha oly értelemben peticionálunk a kormánytól, hogy a denaturált sót ne csak szemes alakban, de mint kőszót is hozza forgalomba.

Cselkő István.

SZŐLŐSZET, KERTÉSZET.

Rovatvezető: Angyal Desz.

A dinnyéről.

I.

A nemes fajgyümölcsök iránt állandóan fokozódó kereslet folytán az utóbbi években a dinnyetermelést is újra felkeltették, egyes termelők a különösen a gyenge gyümölcsözömmé években szép haszonra tettek szert.

Igaz, hogy sok eshetőségnek van kitéve a dinnyetermes sikere s az is igaz, hogy a szállítási és értékesítési körül sok kellemetlenség lehet a termelő kétféle — de hát minden kezdő nemes s így mindok arra, hogy meg ne kíséreljük hajdanán méltán híres dinnyefajtáinknak kelendősebbé s magunknak egy újabb jövedelmi forrást teremteni.

Akiket érdekel a dolog, azok számára leírom, utí évek során át, hol kisebb, hol nagyobb arányú termelés mellett szerzett tapasztalataimat s a jövőben teendőre vonatkozó következtéseimet.

Előrebocsátom, hogy csakis a cukor-dinnyefajták termesztéséről fogok szólni, mert a görögdiányt egyes vidékeken oly nagy arányokban s réz ismeret kitűnő minőségben termelik, hogy azáltal sikeres versenye számitani a különben is alacsony árak mellett nem igen lehet. Ezért csak az a dolog a hazánkban — melyet közönségesebb minőségében ugyan nagy tömegekben termelnek országzszerre — de melynek nemesebb és koránérő fajtáit csak korlátozottabb mennyiségben termelik még ez idő szerint.

Különös — de tény, hogy a régi — igazán nemcsak hazai és borsósi dinnyefajok nagyrészt elintétek és helyüket ezirafelé négyes idegen fajták s örökké változó minőségű korcsók foglalták el és mindenki tapasztalhatja, hogy korán érő, igazán nemesebb és állandóan ugyanazon minőségű dinnyefajtákat csakis egyes termelőktől lehet szereznii — akik a termelést is tenyészkiválasztás szoci nem hanyagolták. Igen természetese, hogy versenyzéni csakis tisztán fajtákra érési időszámítás bizonyos fokozatos biztosítással lehet, azért aki nagyobb mennyiségű dinnyét akar eladásra termelni, az úgy rendezze be telepét, hogy minél korábban szállíthasson finom érett példányokat s azután fokozatosan mindig legyenek érésben lévő dinnyefajták. Az a verő, akinek júnus végén vagy július elején jó dinnyét szállítottunk, bizonyára később is tölték fogja a szükéletet beszerezni s ha a fővádban bármi olesón adjuk is termésünket, végül mégis megtaláljuk számitásunkat, mert az árak kiegyenlítik egymást.

A korai érést s ezzel az egész termés sikerét biztosítani, a megfelelő számú melegítő okvetlenül gondoskodjunk. Hogy mennyi melegítőt állítsunk, az első sorban attól függ, hogy mennyi dinnyét és mily fajtákat megterelünk? Bőterem melegítőt fajták termelése mellett elég kat. holdanként 4—5 melegítőt és 20—30 üveges rekeszt alkalmazni, hogy júnus végétől kezdve mindig kellő mennyiségű dinnyét szállíthasson illetőleg egyenlő arányú bevetésű legyenek, mert a korai dinnyéért 20—30 krt is kaphatunk kilónként, míg a fővádban néha 4 krt is meg kell elégednünk. Fődolog, hogy a termelő ne csigázza tulmagasra az árakat, hanem arra törekedjék, hogy némi kedvezményekkel állandó verőket biztosítson magának s ezeket mindig pontosan kiszolgálja.

A melegítők s más berendezések sem arra valók, hogy azok adják a jövedelmet, hanem, hogy a kellő időben megkezdésük s szállítást s a verőket a későbbi nagyobb tömegek is biztosítsuk.

A dinnyetermes sikerét biztosítani, már az első év őszén is kell bizonyos intézkedéseket tennünk, így a fészkek trágyázására szükséges éretlen trágyát okvetlenül még őszben halmozni gyűjtött, hogy a tavasz nyílásával felhasználhassuk, ha pedig az egész földet meg kell trágyázni, ugy azt még őszzel végzetük el s szántással alá a trágyát. Szabályú tekintünk, hogy soha tavasszal gyűjtött trágyát ne használjunk a dinnyeföldön! Ez azt a munkával ilyenkor rendezés megkésznél akkor hordjuk ki az éretlen trágyát, mikor az már tele van különféle léptekkel és az alzátszákat, melyek azután a tépőkkel hiányában a dinnyepalántákat teszik tönkre. En magam két ízben jártam úgy pórol, hogy a kénytelenségből áprilisban kihordott trágyámban levő légszállító összes első keletési palántáimat kipészeltőtük. Az ilyen palánta minden lábató ok nélkül őszelhered és elszárad csak ha a busos a fészket felhagyjuk, akkor talajuk meg hűs az alzárt.

A dinnye alá legalkalmasabb talaj a televényes homok, vagy homokos fekete vályog — de kellő trágyázás és gondozás mellett jól sikerülhet a termés még egészen laza homokon is — ámbár ez már a minőségét hátrányosan befolyásolhatja. Legkitűnőbb terméseket kétfé-

kével a gyepfőrés adja még a legzababb homokon is — azért akinek módjában áll jó fekvésű gyepet tőretni, az ne mulassza el abba dinnyét vetni. A talaj lehet sík vagy hullámos, de az észak és északi fekvést mindenesetre kerüljük, sőt mindig jó, ha dinnyeföldön ezen ógtáján talaj kissé véde van.

A kellő mélységű őszi szántást soha el ne mulasszuk s a talajt télen át hagyjuk fogsagolatlannul jó hasábosan.

A melegítők az szerint, amint az érést sietteni akarjuk, márczius közepétől április elejéig állítsuk fel kint a földön, s ha kellőleg véde nemesebb, nádkéretes vesztük azokat körül. Tiszta főtérágyt ne használjunk az ilyen ágyakhoz, megzesti a marhatrágyát kevert, sőt a tiszta marhatrágya is, mert másként a későbbi forrószagokban sokat szenved a dinnye és elszárad.

De megjegyzem, hogy ezt a trágyát mindig friss, nedves állapotban hordjuk ki, lehetőleg egyenesen az istállóból a közönséges melegítőknel vastagabb — 40—50 cm. komposztal gyűjtött jó gyepszalaggal borítsuk — minden más szűkeletet azonban a melegítőknel rendezés követel előadás.

A talaj felmelegedése s kellő hőlétele után belevetjük a magot, vagy kiültetjük a szobákban cseroepben nevelt palántákat s azután ügyelünk a kellő szellőzésre s ha netán felmúlnának a palánták, úgy néha vígzavára feltűntetjük. A kellő időben megkörtük a palántákat az első kurtiasál egyelőre felállítjuk az ablak kereteket is a már elkészített fészkek fölé s azokat vagy maggal vetjük be, vagy a melegítőkben cseroepben nevelt palántákkal ültetjük be. Lehet az ilyen fészkek alá jó térdmennyiségben szalmát trágyát is rakni, de ez homokos talajon felesleges, elég ha a kereteket kívülről jó meleg trágyával kerítjük be s meleg takarókról gondoskodunk — egyébként e kereteket éppen úgy gondozzuk, mint a melegítőkét.

Ha a háromszori kurtiaszt pontosan elvégeztük s a ládák, keretek, és nádkéretes kellő időben való elváltatást is nem mulasztjuk, akkor dinnyénk nemcsak egészségesebb marad, hanem június végére vagy július elejére kikéleszten éret, jól fejlődött gyümölcsöket hoznak és mire a melegítők kitermek magukat, akkora az ablakok alatt nevelt példányok is kezdik érlelni gyümölcseiket.

A szabaddól fészkek tavasz nyílással azonnal késztesztük el — mert igaz ugyan, hogy ott, ahol a szőlő és a tengeri jót beérnek, ott a dinnye is kevesebb gondozással is sikerülhet — de azért a jó sikerült kurtias vétés mindig meg kellő gondozást s így azal megkésztés sosa sem szabad.

Az ősz szántást aprókta elfogaslva és elhengerezve, kijelöljük a sorokat 2—2½ méterre egymástól és e sorokban a fészkek helyeit ugyanilyen távolságokban.

Ha az egész földet nem trágyátunk meg őszsal, akkor fészektágyázást alkalmazunk s az őszsal gyűjtött éretlen trágyát úgy osztjuk szét, hogy egy-egy fészkekre egy fél palántát két összemarok jó portrágya kerüljön, ezt a felpalántást körül jó okvetlenül tápanyag fészkekét készítettünk, melyeknek pereme mintegy jó tenyérnyire emelkedjék a talaj fölé, míg a közepe jó homorú legyen. Egy-egy fészket átmerője ne legyen nagyobb, jó két arasznál, de ügyeljünk, hogy abból minden szál tarozék, más gyökér vagy fadarab s a nagyobb rökök kiszendeszenek. Először a földet jó másodszor felbőveztetjük először — május elején másodszor — s ha kell és van elég magunk, úgy május 10-e körül még egy harmadik vetést is eszközöznhetünk. Ha vannak cseroepben, vagy gyepthabban nevelt jó érős palántáink, úgy azokat is kiültetjük mihelyt az idő enged, mert sokszor ezek sikerülnek legjobban.

Megkéséset vetésnél előre elszáratolt magot vetünk.

Kelés idejéül kezdve állandó gondozás alatt tartjuk a dinnyeföldet, — ha kell úgy a talaj felszínét vizgató felborhányókkal a gyenge palánták körül, — a hiányos fészkek elszáratolt maggal, vagy ezután nevelt palántákkal kitéltjük. Itt megjegyzem, hogy a dinnyét közönségesen palántázní nem lehet, tehát vagy földestől emeljük ki a cserépkézből — vagy ha gyepthabban neveljük, úgy azzal együtt ültetjük é s még így is jó lesz a palántákat, erős napfény ellen óvánd, az első napokban csak fűvel vagy lapuleveléssel letakarítani. Utóbbi után a palántákat langyos vizet kell locsolni.

A gyenge dinnyepalánták sok veszedelemnek vannak kitéve, — ilyen elsősorban az időjárás — de ez ellen csak a többszöri vetésel védekezhetünk, részben segíthetünk magunkon a palánták betakarításával és füstöléssel is — de így mindig csak a telep egy kis részét menthetjük meg. Sok kár okozhatnak a rovarok — ezeket korán reggel vagy napközben is keressük össze és pusztítsuk ki, mert pl. néhány pattanó bogár már sok kárt tehet, pedig öszezofogóssuk nem sokból áll.

Igen sok kár lehetnek az ürgek, melyek az alanyokból. Ezzel dinnyepalánták néha egészen kipusztítják, kivált a gyepföldöken — de mivel csak napán pusztítanak, némi felügyelettel könnyen elbánhatunk velük.

Ha a palánták annyira fejlődtek, hogy a csemlelevelek kívül még 2 pár teljesen kifejlesztett levelek van, akkor megkurtítjuk azokat úgy, hogy egy levelet felül a hajtás legelső rügyeséig lecsépesszünk, — ez nagyon fontos, miért is azt jól betanított munkásokkal és kellő gondallal végeztessük.

Asz első kurtításal egyidejűleg megkapátjuk az egész dinnyeföldet jó melyen, de ügyelve arra, hogy a fészkekben kár ne essék. A palánták körül a földet kézzel, vagy hegyes pálcákkal kell felborhányani. A második kurtítását a dinnyeföldön mindig a földet mint a kártó állatok elleni védekezés — esetleg igen nagy szárazság idején az öntözés, — de ez csak végső szükség esetén gyakoroljuk a szakt is mindig az esti órákban, állott langyos vagy melegített vízzel, melyet óvatosan úgy öntünk a fészekbe, hogy a dinnye lombzatát ne érje.

A második kurtítás ideje akkor következik be, ha a hónaljindák már 6—8 levél fejlődtek, akkor az összes indát végeit a 6—7 levél fölött kicsipjük a megmaradt indarészeket horpospálcákkal, vagy keszereiben egymás mellé leszurt vesszőkkelkel a talajhoz erősítjük, hogy a szeket azokban kár ne legyenek. Ugyanakkor másodszor is megvárjuk a földet, de csak egészen felülélesen a gyomok elávolításáig végezt.

A harmadik kurtítás az ezután fejlődő indák visszacsipkedéséből állana, de mivel ez nagyobb termelésnél csaknem kivethetetlen munka, többnyire csak a melegeggy és ablakok alatti nevelt dinnyeföldökreknél végezzük el azt egészen rendszeren, a szabad földi fészkeknel pedig megelégszünk azzal, hogy, amint a kellő számú gyümölcs már mutatkozik s a termés sikere biztosítva van, — a túlhoszára edző indák végeit időközönként és az óvával elvagdáljuk, ügyelve arra, hogy a termő indák még ne sérüljenek s az egyes sorok között némi esztélyt és mélyjón.

Az indákat boglyatni és összefertagati nem szabad s hogy ezt s azét se tehesse, addig míg a kellő termést biztosítottuk, a termőindák leszorítását a fentebbi módon többször ismételtjük. Hogy a gyümölcsök jól fejlődjenek és rendezetűen alakuljanak, célszerű azokat vizgatóra szelvényre vagy cserépkárára fektetni, — a szabadföldi példányoknál ez sok munkával és költségvel járna, miért is ezeknél csak arra ügyeljünk, hogy rendszeren fedjükjéne, no mélyrejdnek nagyon a földbe — ne legyenek

tulajdonos elakarva, vagy indákkal leszorítva, miért is néha óvatosan megmozgattuk azokat, hogy helyüket változtassák, de anélkül, hogy fekvő oldaluk egészen a napra kerüljön, mert akkor megfoltosodnak.

(Vége kov.)

Sz. Gy.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

43. kérdés. Vöröshermagtermésnél nálunk az apion minden évben túlkreteszti; kérdésem az: lehet-e a vöröshere 3-dik kaszálásal magnak meghagyni? képes-e a 3-dik kaszálás legelőtő magtermést adni; kat. holdanként mennyi lehet a várható hozam? Megjegyzem hogy a két első kaszálást a szokásnál előbb le kellene venni. R. A.

44. kérdés. Tízrendeszei térvényünkben van-e arra szabály, hogy a lakóház végén télen nem szabad 63 cm. hosszú és 72 cm. magas süveggel ellátott csövet kidugni a tornácztól 1/2 méteren alul? és közegei bíránk erre üdvényt nem tud és mégis beakarja. B. M.

45. kérdés. Mily módon lehet a lovakat a csökönységéről leszkotatni? V. M.

46. kérdés. Miután a székelyföldi takarékpénztárak túlnyomó része a kamalattól 9/0-ra emelte fel s ezenkívül, ha pontosan nem fízet a lejárt napján az adós, a váltója leszámlázása alkalmasít a váltó értékelés felé; váltó díjat és egy korona pénzbírságot s legalább 5—10/0-nyit tőkötörlesztést kell, hogy fizessen; tekintve a nyomott viszonyokat és ama körülményt, hogy az itteni földművesek csaknem kivétel nélkül mind váltóadószák, tisztollettel kérdem, hogy 50 évi töké- és kamattól mentés mellett hol kaphatának 100 fton K. S. földművelőknek földbirtokra és mily feltételek mellett? B. K.

47. kérdés. Ha szerződésleg nincs kiköve a felmondási idő és főnökök követeli, hogy 3 hétfelorgia után állásomat ott hagyjam, követelhetem-e a további 3 havi fizetést? K. S.

48. kérdés. A házidra bázisra készült 5/0-ot kapok, leszámítva a készpénz kiadást (személyzet, stb.). A dara szállítását — készpénzkiadásnak, mivel az a gazdaságban termelt gabonából lett előállítva?

Továbbá, ott hagyván a gazdaságot, követelhető-e % az ott bízomárkhat után, a melyek 3 vagy 6 hét állásig lesznek? K. S.

49. kérdés. Berzsdagom szántóföldjeit szegelyező ázfakértel jogomban van-e megvesztési, miután azok árnyéka vetésében kell tes? Megjegyzem, hogy a berszédagomban eről nincs említés téve. D. S.

50. kérdés. Egy marhakereskedő czéglát m. év december 23-án házidára szánt földet vöröshere vásároltam, amelyeket szántóreszen vettem át. Vasuton való megérkezésük után megmászaltam azokat és azon kelleltem meglepés és ért, hogy az átvett és kifizetett szulnyak éppen 20/0-a hiányzott. Nem akarván ezen, a megérkezés után mindjárt eszközölt mássalatt iránydonak tekinteni, azóta vöröshere megmászaltam az ökrököt és az utolsó mássalattal január 23-án, tehát egy hét havintenz házidára után az átvett szulnyak még mindig 8/0-a hiányzott.

És a magam részéről azon véleményben vagyok, hogy jó mássa és tisztességes mássalás mellett ily szulnyeszség ki van zára, mindazonáltal közlöm jelen esetet tisztelt szerkesztésnek oly körösével, sziveskednék felvilágosítani, lehetségese-e, hogy ökrök egy 2 napig tartó vasuti szállítás alatt szulnyuknak 20/0-át elveszítsek? Gy. O.

Felelet.

Sovány föld értékesítése. (Felelet a 40. sz. kérdésre.) Sovány földre növényt ajánlani igen bájos, mert sovány talajról nagy termést kapni semmiféle növény után sem lávartam a kelttel azon körülményre, hogy az ugynevezett homoki, vagy szösösbükönny (Vicia villosa) a jobb erőben álló földeknek nagyon rosszul köti magot, az a tanácsot adnám, tessék ezen a földön azesziobükönnyt magnak termeszteni. Nézetem szerint ezzel lehetne még legtöbb eredményt elérni és egyuttal a földet is elajti. Megjegyzem hogy a szösösbükönny eleinte igen lassan nő, mert első sorban is gyökérhártázzal fejleszti ki; éppen ezért tavaszszal lehetöleg korán kell elvetni, azonnal, amint a föld vagy kimint; a hideg egyáltalán nincs ártalmára. Ky.

Burgonya termesés. (Felelet a 41. kérdésre.) Ha egyszerre 100 holdon akar évenként burgonyát termelni, hogy a jövedelem minél magasabba emelkedjék, gondoskodni kell korán érő, közepes és későn érő félésekről. A korán érő burgonyafélések termőképességük a legtöbb esetben csakély, még a legkedvezőbb időjárás esetén sem adnak e féléseknél nagyobb termést. Kat. holdanként 10000, alkalmasít a társziszonyoktól és a vízgyászástól mentelt földtelezre, 35—45—60 márnására lehetö. A magyar fogyasztóközönség nemcsak az izleléségre, de ezenkívül a burgonya színére is meglehetősen igényes.

A sárga husu burgonya a budapesti piacozón mindig magasabb áron értékelhető, mint a fehér husu. A korán érő burgonyafélék közül a „Julius” szárnámszaga husu s „korai királynéje”, „Hathetes”, „Lsch” fehér husuak. A három első beszerezhető, utántermelt állapotban: Gravenstein R. birókostól Sydow, u. p. Bisenhalt (Poroszország), a „Lsch” pedig H. Dolikowski Novavies u. p. Kuny (Dolnikowski). Középes érésű burgonyafélék közül burgonyafélék közül a „Lejont nagyron dícsérték, kedvelt féléseg a „Lada” — az, szintén Dolikowski féle burgonya. Sárgás-fehér husuak: „Minister von Lucius”, „Spárga”. Kedvelt fehér husu közepes érésű fajtak: „Professor Maereker”, mely szeszgyártásra is igen alkalmas, „Daber”, „Höpel” és ennek egy újabb változata a „Zhorvics”. Későn érő sárga husu féléseg a „Topor”. Frómódsori első. Fehér husu későn érő féléseg igen sok van, bármely nagyobb méret tenyészőnél szerezhethető 5—6 félet is.

A félésegek megválasztásáról általában ígyletme ajánlom a „Köztelek” 1899. évi 100-k számar számú cikkét közzévenni, mely a nevezetesebb burgonyafélésekről pontos címeit is feltalálható. Dolikowski-féle számos burgonyaféléket különben a simontornyai uradalomban több év óta igen eredményen kísérleteznek; felvilágosítást ad Kemplner Ernő urad. tisztartó. Burgonyatermesésnél foglalkozó szakunkna magyar nyelvén: Játika Ferenéz. A burgonya termesés a mai esztendőre a „Ára valószínűleg 1 ft 60 k. Mergszerezhető a „Mezőgazdasági Szemle” kiadválivalnál Magyar-Óvárot. Rásó Imre.

Lóabtermelés. (Felelet a 42. számú kérdésre.) Én a lóabot (és pedig a gróf Teleki Árvéd-féle lóabot) már több évvel át terlemek igen jó eredményen, a mennyiben kat. holdanként 8—14 métermássa — termést kaptam. Még a múlt évben is, dacára hogy a lóabot kischb ég érte, kat. holdanként 1368 kg. magot adott. Én a lóabot 36 cm. sorvitalóságra vetem úgy, hogy sorbani távolsága 10—12 cm. tgyen ki, a vetéshez pedig április elején fogoz hozzá, mert a későn vetett lóab a felvételvektől és rozsdától sokkal többet szenved, mint a korán vetett, dacára hogy a lóabot sokkal kevésbé érzékeny mint a többi hinni szökak. A kikelés s kelőben megröszödtöt lóabot megfogásoltatom s a fejlődés további folyamán 1—2 kapálásban s gyengébb folyóte-

mellett különösen a helyi, illetve befolyásosabb elátlására s a kezdeményezés sikerének egy alapfeltételét a hussertényesztés nagybormérvű felkoralásának látja. Érdekesnek tartjuk f-lemiltetni, hogy az osztrák érdekeltség körében nagy mozgalom indult meg, hogy a mi kezdeményezésünk ellensúlyozását és lehetetlenné tételét czéljából. Eczek lehetőségeit egy nagyszabású kivétli vágód.

Mozgalom az olasz bor ellen. A hadacsoányi borvidék határának közöské a napokban Tapolezán gyűlést tartott. Elhatározta az a gyűlés, hogy a kormányhoz fordul támogatást végett; felkéri a miniszterumot, hogy az 1903-ban lejáró olasz borvámserződést a jelen állapotában megújítsa, és a vámszerződés intézkedjék általában vége a külföldi boroknak magyar bor gyantán forgalmába hozatala ellen. Ezt a kérelmet szöztöten tagu, nagybórára kisgazdákból álló küldöttség tolmácsolta a kormányelnök, a földmívelési és a kereskedelmi miniszter előtt. A küldöttség vezetője Herteleny Ferencz, a zalamegyei gazdasági egyesület elnöke. A kérelmet meghosszabbítva monda, hogy a bortermelés pang, a bor alg értékesíthető s ennek más okát nem igen találai, mint az olasz bor rendkívül nagy értékű betóulását. Kéri a kormányt, hasson oda, hogy az olasz borvámserződést a törvényhozás ne újítsa meg. Széll Kálmán miniszterelnök így a maga, mint megadás és Darányi miniszterúrának novében válaszolva, kijelentette, hogy valamennyien közlésszerűen egyformán foglalkoznak az ország minden érdekével. A panaszt teljesen jogosnak tartja. De amit teljes mértékben indokolt, hogy a kormány figyelmét az olasz borvámserződés hátrányaira figyelmeztetik, éppen meg lehetne győztöve, hogy a kormány tudja ezeket a bajokat s a panaszt figyelembe is veszi. Most azonban ígérget ne kerjenek tőle, mert ilyen szerződésekről a tárgyalás ideje előtt kormány-nyilatkozatot tenni nem lehet. Nemcsak ránk, de az olaszokra nézve is fontos ez a szerződés s nem szabad egyoldalúlag megítélni semmiféle kérdést. A miniszter beszédét a küldöttség díjenzsével fogadta.

Luxuslövésár. Az idei tavaszi luxuslövésár az O.M.G.E. védnöksége alatt a Tattersall részvényársaság ápril hó 1., 2. és 3 ik napján rendezi a társaság istállóiban. Az állami ménesek számfeltelei lovasi erre a vásárra nem fognak felhozni s csak május hónap hoznának fel. A bejelentési határidő március hó 10. A katalógus március hó 15 én küldetik szét. Az idei tavaszi luxuslövésár kiállításai jellegű lesz s a felhozott lovak díjazására 11 értékesítési tiszteletdíj tűzetik ki, még pedig négyes fogatok részére 2 díj, egyenkint 600 korona, hínós fogatok részére 3 díj, egyenkint 600 korona, hátsó lovak részére 3 díj, egyenkint 600 korona és négyes fogatok részére 3 díj, egyenkint 600 korona értékben. Bejelentések és a vásár szabályzata a Tattersall társaságánál (Bpest, Külső-kereseti út) kaphatók.

Magyarország részvétel a VI. nemzetközi mezőgazdasági kongresszuson Párisban. A kongresszus rendezésével megbízott nemzetközi mezőgazdasági bizottság felkérte a m. kir. földmívelési minisztert, hogy hasson arra, hogy Magyarország minél számokban legyen képviselve a kongresszuson. A földmívelési miniszter O. exczellenciájára a „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségét” kérte fel arra, hogy a nemzetközi kongresszuson való méltó képviseléshez czéljából előkészít bizottságot alkosson, melynek feladatát képezné, hogy egyrészt a kongresszuson való részvételt szerveze és előmozdítsa — másrészt pedig az ezen kongresszus előt terjesztett és hazánk gazdálkodásának is érdekű kérdésekre vonatkozó válaszokat előkészítse és összegyűjtse. A bizottság, melynek kiegészítésére a földmívelési miniszter is három tagot küldött ki, gróf Széchenyi Róbert előnöke alatt folyó é

feh. 1-én tartotta alakuló-ülését a Köztelekben. Jelen volt: a földmívelési miniszter képviselője: nemekéri Kiss Pál államtitár, továbbá Bedő Albert, hr. Malcomes Jeromos, hr. Rodiczky Jenő, dr. Hampel Antal, Rubinek Gyula előadó és de Poltere Bruno jegyző. A 2 miniszteri leirat felolvasása és a kongresszus programjának megbeszélése után a bizottság előadó beszámolója mindenekelőtt megdilatálta azon munkálatok tárgyát és az azok megírására felkérődező névsorát, amely munkálatokat a bizottság a kongresszushoz be fog terjeszteni. Egyuttal elhatározta, hogy a programban kitűzött beklédési határidő rövidítése való tekintetű Sagner Henrik utáni a kongresszus rendezésére a kormánytól felkérődező munkálatok beklédésére. Azonkívül a bizottság a „Köztelek” lapban a program közléteile mellett a gazdálkodásról további munkálatok beklédésére fogja felkérni. Az előkészítő-bizottság második feladata lesz a kongresszuson való részvétel gyakorlati előkészítése. Az „OMGE” és a vidéki gazdasági egyesületek utján kellő szaktudással foglalkozni, hogy meg lehessen ítélni nagybormérvű részvétel biztosítása czéljából. Végül elhatározta a bizottság, hogy a magyar gazdálkodásról méltó hivatalos képviselést czéljából társas kirándulást fog szervezni a kongresszuson való részvétel biztosítása végett. E kirándulásnak kapcsolatban a benne résztvevők Párisból Franciaország több vidékére is kirándulásokat fognak tenni, a párisi Société nationale d'agriculture” vezetése mellett. A felmerülő költségek fedezésére czéljából a bizottság a földmívelési miniszterhez fog felírni.

A kopár és vízmosásos területeken teljesített erősítések állami szolgálata. A földmívelési miniszter mint az előbbi években úgy az ideje is nagy meggyőzővel, irakosokkal, kik a közgazdaság érdekében befektetend kopár és vízmosásos területeken a folyó é folyamán önként — tehát az erősítésnek az 1879. évi XXXI. l. cz. 165. szakasza alapján való elrendelése előtt — és sikerrel erősítették; állami pénzeszegekben részesítettek és illetve a teljesített erősítések közgazdasági érdekétől a fontosabb, valamint a legfontosabb felmerült költségek fedezéséig képest 70 birtokos között 4278-59 knt. hold kiterjedésű kopár és vízmosásos területek beerdősítése után 54,534 korona pénzeszeget osztott ki. Egybevetve e.eket az adatokat az előző évek illőt adataival, melyek szerint az 1896. éven 107, az 1897. éven 392, az 1898. éven pedig 822 birtokos vállalkozott hasonló erősítések teljesítésére — kitűnik, hogy a kopár és vízmosásos területek beerdősítése évről-évre örövendes lendülettel nyer és hogy a szegényebb sorsú birtokosok állami pénzeszegekben való részesítése a kopár és vízmosásos területek beerdősítését hathatósan előmozdítja.

Borvisszállítási díjak leszállítása. A bortörvény alapján kifogás alá eső a forgalomba kerülő borok kémiai megvizsgálása, hogy a vevő a megvenni kívánt borra nézve magát tájékovaltsa. Ennek megkönnyítése végett a földmívelési miniszter az állami végkísérlettel állomáslendület érvényben volt borvisszállítási díjakról f. év február 1-től kezdve a bortörvény alapján kifogás alá eső 16 koronára szállítottat le; a bor egyes alkáltszerű minőség meghatározásának díja 2 koronában, mennyiség meghatározásának díja pedig 4 koronában állapított meg. Ezen kivül gondoskodott a miniszter arról is, hogy azon borvisszállítási díja, melyekre a bortörvénynek logikából van szükségük, még ezen általános

vizsgálati díjainak is mérsékeltebbek legyenek s azért az olyan vizsgálati díjak, midőn a bor minőségének megállapítására vonatkozó fontosabb boralkatrészek (u. m. alkohol, összes sav, vonatanyag és hamis tartalom) meghatározása kívántatik, mindössze 6 koronában állapította meg, a bor egészségügyi szempontból való megvizsgálására pedig az eddigi 8 koronáról 5 koronára szállította le. Ugyanezen vizsgálati díjak érvényesek általában a konyak és más szeszes italok, valamint a sör vizsgálatára is. Egyidejűleg leszállította a miniszter a must megvizsgálására érvényes díjakat is a cukor meghatározás díját mustmértővel koronában, direkt meghatározása díját koronában, a sarmagtározás díját 2 koronában és a főtörvények kimutatását egyenkint 2 koronában állapította meg.

A gyapjárak. Egyiptomban a deczemberi gyapotüzlet igen élénk volt; jóval több gyapotot hoztak ugyan, mint az előző év megfelelő idejében, a készlet mégis jóval kisebb, mint 1898. évi deczemberben. Ezt első sorban az angol számlára eszközölt nagy vásárlásoknak kell betűdnie, a mennyiben az angol főnyáratk 1899-ben 74,000 mállal többet vásároltak, mint 1898-ban. Most az angol kereslet némileg meg fog ugan csapnani, de azért a szállár irányzat hihetőleg elfog tartani az új aratásig. Az országban levő készlet nagy része már el van adva és ami marad, az kevés az egyre növekedő kereslet kielégítésére. És mitűn a jövő termés gyöngébbnek is ígérkezik, igen valószínű, hogy az árak tovább fognak emelkedni.

Faládiak vámmentes bevitelle Oroszországba. Oroszország tojaskivitelére évről-évre nagyból jelentőségű lesz és moszkvai főkonkuzátusunk jelentése szerint jelenleg 1800 millió darabba tehető 31 millió rubel értékben, úgy hogy a gabona, kender és fakivitel után a negyedik helyet foglalja el. A kivitelre szánt tojásokat az idő szerint Oroszország déli részéből a Káspari tengerpartján, valamint a részéről árszálókáig össze és lenkább. Szent-Pétervár, Rigau és Libau kikötőink, vagy pedig Alexandrov, Sosnovice, Radzivilov és Volocics visszá határrálmásokon át kerülnek kivitelre. Tojás tojás-kivitelézők körélmere megengedett, hogy a tojás-kivétel czéljára szükséges faládiak vámmentesen legyenek behozhatók Oroszországba.

A gabonatermelés jövője. Az utóbbi években észlelt roszs termések Oroszországban a gazdákra arra a gondolatra hozták, hogy feltűnyek a kérdést rajjon az örökös termelés által a talaj kimerülése nem idézhető-e elő? Az aggodalom nem volt minden alapot nélkülöz. Az 1907-ik évi nagyon rossz termésére az 1898-ik középszűrinél aluli következtetés, ezen éven a Volga s Ural vidékén a népeséget már éhínség fenyegette, amennyiben a termés az átlagosnak jócskán 90%-t nyújtotta. A helyi hatóságoknak végnekül hiteltelenséggel lehetett csak az általános nyomoron segíteni. Talvay hr 13%-al többet is eleyenek a termés, kivitelre azért nem juthatott semmi, mert a birodalom többi részében az örökös eszések tették tönkre a gazdák reményét. Vizsgálatunk szolgálat az oroszokból, hogy mostanál élvad a legszűkebb reményekre jogosítanak. A Pétervárról érkező tudósítók szerint a gazdák zöme abban a hiedelemben van, hogy nemcsak a hazai szükséglet lesz kielégítve, hanem kivitelre is fog jutni, mert az oroszok kiépített vasutálózatokat a béke idején, Kóleg fura akarák kihasználni, hogy mentő többet exportáljanak. Útjendők az Nyugat-Egyesült Államok felé. El lehetünk tehát készülni, hogy az éven már az orosz verseny is érezhető fogja hatását a világpiacon.

Vintschgaui hasas tehének
tejelési képesség

— 2500—3000 liter,
melyet több oldali bizonylatokkal igazolhatok,
kaphatók

PICK OSWALD-nál,
VIII. Külső Kerepesi-út 1. sz.

Hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak zágári üzemeltetőségének kezelése alá tartozó Kécsa-Belváros-Verőce-Barcsi h. 4. vasúti Katalena-Verőce-i vonal része az Összes forgalomra berendezett Katalena-Klóstár, Píomaca és Sínig-Bukovica állomásokkal, továbbá a szintén összes forgalomra szolgáló Yékosahyevica rakodó-állomással, végül a csupán személy és postaforgalomra berendezett Klóstár megállóhelytel 1900 év. január hó 2-án a nyilvános forgalomnak átadott.

Budapest, 1900, január hó 4-én.

Az igazgatósg.

Legújabb szabadalmazott
**ló-,
szarvasmarha-
és juh-**

„nyirógép“

BARTON-GILLETTE & Co. LONDON,
W. C. Oxford-Street 103. gyártmánya.

Ezen nyirógép a lések kicserölése által, egy lovak, mint szarvasmarhák és juhok nyírására egyaránt sikeresen használható.

Minden egyes alkatrésze a legjobb anyagból készült, a gép bárki által könnyen összeállítható, esetleg javítható, annyival is inkább, mert az összes pótrészek külön is kaphatók.

Helyben Budapesten, közpénz-fizetés mellett értendő.

ÁRAK:

Nyiró-gép kézi-hajtásra, egy hajlékony transmissióval, (tömlővel) frt 105.—

Nyiró-gép kézi-hajtásra, mint fent, azonban nagyobb lendkerékkel és szilárdabb állványval frt 125.—

Nyiró-gép láb-hajtásra, (kerékpárhöz hasonló hajtószerezzel) két hajlékony transmissióval, (tömlővel) frt 180.—

Élelítő-készülék juhnyirókésekhez frt 35.—

Nyiró-gép láb-hajtásra, mint az előbbi, azonban két állványval és két transmissióval, (tömlővel) frt 230.—

Élelítő-készülék juhnyirókésekhez frt 50.—

Minden egyes géphez egy pár tartalék-kész jár.
Juh-nyirósók különösen ajánljuk a gör- és járgány-hajtásra alkalmazható közléni-gépekkel.

Fontos! Nyiró-gépeink használatá által 10%-kal több gyapjot nyervek, a nélkül, hogy az állatok megsejülésének.

Próbák megjelölése czíkjából ezen nyirógépet kívánatra készségesen bemutatunk a nélkül, hogy ebből az igen tisztelt érdeklődő gazdálkodóinkra valamely kötelezettség hárulniok.

Gépeink a következő Uradalmaknál maris használatban vannak:

Gróf Zichy József ur. uradalma Védörd.

Brázy Kálmán ur. uradalma Pellérd.

Gross Antal ur. uradalma Üzög.

Kremiz Károly ur. uradalma Baras.

Gnusbarger Ö. ur. uradalma Tereszab.

Kronberger Adolf ur. uradalma Lajosháza.

Vezérképviselőség:

Sommer Mór, Budapest.
VII., Erzsébet-kört 34. szám.

Állandó kiállítás és raktár:

„Velodrom“ Téli- és nyári kerékpáriskola-vállalat központi irodája, VII., Erzsébet-kört 19. szám.

Tavaszi vetésre

első minőségű

Hanna-Pedigree árpát,

mely utótenyésztése az eredeti Kvassitzai árpának.

Ezen árpafaj már évek óta nagyon beválik; mivelhogy a mellett, hogy dusan fizet, oly minőségben terem, mely elismert fennságnál fogva sörfőzésre kiválóan alkalmas és mint ilyen a legnagyob áron adható el.

Czukorgyár Diószeghen,

Pozyonymegyében.

A budapesti marhavásárterti vásári-pénztár részvénytárs.:

szarvasmarha, borjú, juh, kecske, bárány és sertések

bizományi eladásával
foglalkozik.

A bizományába küldött állatokat — kísérő nélkül, lehet feladni. A tulajdonosnak a eladásnál nem szükséges jelen lenni. A feladott állatokra a feladási-revény ellenében megfelelő előléteget nyújt hatóságilag megállapított kamattal mellett.

Vasúti küldemények czemendők:

Vásárpénztár, Budapest, Ferencváros.

Levél, sürgöny, telefonczím: „VÁSÁRPÉNZTÁR—BUDAPEST.“

35

Superfoszfátok

álatti és
ásványi eredetűek,
legelősebb

foszforsavas trágyaszor minden talajra.

Gyors hatásért kezesség, legnagyobb eredmény.

Nélkülözhetetlen a tavaszi vetéseknél,

semmi más foszforsavakkal nem pótolható.

Ájánlok továbbá:

Csontlisztet, Chilisátrómot, kénvasammoniókat, kálicsót, káinítót, különleges műtrágyákat kapás és kalászos növények alá, **themenai szab. superfoszfát-gyepszt**

herések trágyájával és az istállótrágya konzerválására;

takarmánymesztet stb.

bárhova versenyképes áron szállít a legszigorubb tartalom-szavatolás mellett

Készlet- és műtrágyagyár **A. SCHRAM** Lődkeresz-Thuennau és Lissák Restek m.

Központi iroda: **Frága, Heinrichs-gasse 27.**

Keleti J. orvosi műszergyáros
és Lissák Restek m. a Budapest. a

Főraktár: Koronaherceg-utca 17. sz.
Gyár: (Motor-erővel) IV., Károly-laktanya.

Állandó nagy raktár mindennemű állatorvosi és gazdasági műszerekből, a legújabb előírás szerint. Olcsó és jutányos árak.

Javítások és műköszőrülések elfogadottanak.
Képes árjegyzék ingyen.

Megjelent

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
kiadásában

Gazdasági Számviteli Naptár

1900. évre.

cízzel egy diszesen s teljesen vászonba kötött,
naptár részszel és gazdasági tudnivalókkal ellátott nagy alaku egyszerű számviteli könyv, a melyet minden gazda számvitelének bejegyzésére az egész éven át használhat.

Ára diszesen bekötve 1 kor. 50 fillér, portómentes megküldéssel 1 kor. 80 fillér.

Most jelent meg * * * ***Baromfi hizlalása**

* * * és a hizott baromfi értékesítése.

Írta:

az Országos Magyar
Gazdasági Egyesület
megbízásából

HREBLAY
EMIL

állatteny. magy. kir.
felügyelő.

45 szövegközti képpel,
csinos vászonkötésben.

Ára
portómentes küldéssel
1 kor. 70 fill.

Megjelent

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“ kiadásában

Az Ujlaki Uradalom

Üzleti Berendezése

a „Köztelek“ szerkesztősége
által kitüntetett pályamű.

— Két tábla, hat ábrával. —

IRTA:

WIENER MOSZKÓ.

Egy hazai belterjes uradalom üzleti ágának jövedelmezőségére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése.

104 oldalas csinos könyv, ára portómentes megküldéssel:
1 korona 10 fillér.

Megjelent

az Országos Magyar Gazd. Egy. kiadásában a

Suschka Richárd

(magyaróvári gazd. akadémiá intézője)

Egyszerű gazdasági számvitel

az Orsz. Magy. Gazd. Egy. által 1000 frt pályadíjjal
koszoruzott **pályamű.**

Bolti ára csinos vászonkötésben **6 korona.**

A „Köztelek“ előfizetőinek
csomagolás és portómentes megküldéssel **4 korona 60 fillér.**

Megrendelések

a „Köztelek“ kiadóhivatalába **Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. intézendők.**

Eladó vetőzab.

Gról Andrassy Sándor úr hardcsai gazdaságában, u. p. Töke-Terébes, eredeti mag után termelt 276

tiszta duppau vetőzab eladó,

1 hl. súlya 49 kgm. Egy métermáza csak nélkül 16 korona.

Vészen átment Yorkshire tenyészsertések.

10 drb 2—3 éves emse, továbbá 15—20 db 3—12 hónapos malaczkok, emsék, és kanok

részint importált, részint Németországban díjnyertes kantól származók, jutányosan eladók 285

Kremzir Károlynál, Barcon.

Tavaszi buza.

Tavaszi felésre kiválóan alkalmas több száz métermáza **tavaszi és váltóbuza** (Gszí és tavaszi) **eladó.**

Levélbeli megkeresésre bővebb felvilágosítást ad

a **Herczeg Sulkowski J. M.**
urad. felügyelősege

234

PANKOTÁN.

Magyar Királyi államvasutak.
41/800/CL. szám.

Hirdetmény.

(I. pótlék kiadása a magy. kir. államvasutak által kezelt h. é. vasutak árudíjszabásához.)

Folyó évi január hó 15-én, illetve a kőrös-belovári-verőcze-berecsi h. é. vasutal, illetőleg a verőcze-belovári, a bhari h. é. vasutat, illetőleg a szilágy-somlyó-margitai vonal megnyitása, a pancsova-petrovcselói vasutat, illetőleg a pancsova-temesvári (szekszárd) vágyas megnyitása, a somogy-szob-bharsai h. é. vasutak, illetőleg pedig 1900. január hó 2-ától való érvényesül, a magyar kir. államvasutak által kezelt h. é. vas utakon 1899. november 1. óta érvényes árudíjszabázh (II-ik rész) következő tartalommal I. pótlék lép életbe.

- H. A B) különleges rész kiegészítése é. p.:
- a) A bhari h. é. vasut díjszabásának kiegészítése;
 - b) A kőrös-belovári h. é. vasut díjszabásának hatályon kívül helyezése;
 - c) A kőrös-belovári-verőcze-bharsai h. é. vasut díjszabása;
 - d) A pancsova-petrovcselói h. é. vasut díjszabásának módosítása;
 - e) A somogy-szob-bharsai h. é. vasut díjszabásának módosítása.

III. Állománév változtatások.

IV. Marhaharadó állomások jegyzékének helyesbítése.
V. Nyomdában helyesbítések.

Ezen pótlék külön-külön magyar és német kiadásban jelenik meg és a magyar kir. államvasutak igazgatóságánál (Csengery-utca 38.) és az illetékes önkormányzatoknál 30 filléretért kapható.

Budapest, 1900. január hó 11-én.

Az igazgatóság.

Áz Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár rendes közgyűlését

folyó évi február hó 17-én délutáni
4 órakor

budai osztályában (II. ker. F6-utca 2. szám alatt, saját épületében) tartja, melyre a t. cz. részvényesek az alapszabályok 12, 14. és 15. §-ai értelmében tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentésének, valamint a mult évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása, s az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása iránti határozathozatal.
2. Tizenkét igazgatósági tagnak választása három évre.

■ Azon t. cz. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni és szavazati jogukat személyesen vagy más meghatalmazott részvényes által gyakorolni óhajtják, sziveskedjenek az alapszabályok 18. és 20. §-ai értelmében legkésőbb 1899. évi december hó végeig saját nevükre írt részvényeiket legkésőbbben 3 nappal a közgyűlés előtt a takarékpénztár központi vagy budai osztályában (V. ker. Dorottya-utca 4. szám, vagy II. ker. F6-utca 2. szám alatt) letenni; ugyanott a megvisszát 1899. évi zárszámadások és a felügyelő-bizottság jelentés példányai az alapszabályok 147. §-a értelmében átvethetők. Budapest, 1900. évi január hó 24-én. 272

Az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár
igazgatósága.

Fehérmegyében

Sáros mellett azonnali

haszonbérbe adó 12 évre

a Csillag majori puszta

1300 □ nehány kat. hold.

Bővebb felvilágosítást ad:

Jenisch Ádám tisztartó

Sárosdon. 245

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

A leghozamképesebb és legjobb

sörserfa faj

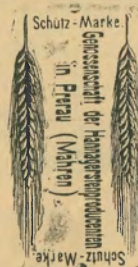
a „Genossenschaft der Hanagerer
produzenten Prerau“ (Mähren)
koránérő

Hanna árpá-ja.

Ajánljuk míg a készlet tart 100 kgkért
10 frtért zsák nélkül, Prerau állomás-
hoz szállítva. 9108

Minta 10 kr. bélyeg beküldése ellenében
bémentve.

Egy waggon vételénél nagy árengedmény.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

és
GŐZ-UTIMOZOONYOKAT

a legfőbbkétebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42—50. BUDAPEST—KELENFÖLD a vasúti állomáson

Iroda, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

Vetőmag-burgonya.

Báró Harkányi Frigyes abonyi uradalmaiban a következő vetőmag burgonya fajok eladóak:

*Hortensia, Märkische Zwiibel,
Reichskansler, Sárga róssa,
Magyarkincs, Professor Maerker*
a 4 korona 100 kilónként vevő zsákjaiban az abonyi állomásra szállítva.

Megrendelések

az uradalom központi irodájához,
Budapest, VI., Andrassy-ut 4. intézőndök. 250

Az 1899. évi szegedi mezőgazdasági kiállításon „új és ügyes-
lemre méltó” jelzővel kitüntette.

Szab. köttengelyű „Bonni” ekefaliga.

!! Legújabb szerkezet!!

Tartós, szilárd, nem kopik, nem dől, domboldalon nem farol, az ékét egyenletesen vezet, kenése folytonos és gazdaságos, kevés vonórót igényel.

Pillanatok alatt állítható!

Megrendelhető:

Nyirbátorban: Mandel Eduárd és társainál.

Budapesten: A Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél
(Alkotmány-utca 31. szám.)

Bácher és Melichar cégénél (VI. Nádor-utca 68.)

Kalmár Vilmos

Budapest,

VI. kerület, Teréz-körut 3. szám.

a csehországi Thomas-művek magyarországi vezér-
képviselője ajánl:

Thomasfoszfátlisztet (Thomaslak),
„Martell” dohánytrágyát, káinitot.

A műtrágyák beltartalmáért szavatolok.
Legújabb szerkezetű kítőnő trágyaszóró gépek
a legolcsóbb áron.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.

Lucernát, löherét, fűmagvakat

minden czétra és minden egyéb gazdasági czikket.

Vetőmagot

a legújanyabb áron és garantált jó minőségben.

Mindenkor a legmagasabb napi áron, készpénzfizetés mellett vásárolók löherét, lucernát és egyéb magvakat és kérék min-
tízott szives ajánlatokat.

KRAMER LIPÓT, V. ker., Akadémia-utca 10. sz.

Telefon.

Sürgönczim: „CERES” Budapest.

Telefon.

Arjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálók.

AJÁNLÓK:

Kocsikenőcsöt, Petroleumot,

Zsákokat, takaró- és szekerpönyevákat, két-
rányfestékeket, fedéltakat,

MŰTRÁGYÁT

Olvas szaponár-lát tisztá vastag gyöke-
rekből érvite.

Olvas szaponár-lát tisztá vastag gyöke-
rekből érvite.

GÉPOLAJAT,

u. m. valódí tiszta olvaolajat, elsőrendű
savtalanított rezeceolajat, stb.

Szalonnát

Fertőtlenítő szereket,

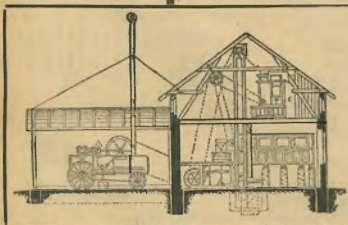
u. m. karbolsav, karbolpor, creolin, zöngálics stb.
rézgálics karbolenomot, keserűsöt csandást stb.

és egyéb magvakat és kérék min-
tízott szives ajánlatokat.

BUDAPESTEN,

BUDAPESTEN, V. ker., Akadémia-utca 10. sz.

Telefon.

MALOM-

berendezéseket teljesen, úgy egyes malomgépeket, valamint

gépöntvényeket

gazdasági gépműhelyek részére gyárt és szállít:

Wörner J. és Társa

malomépítő
gépnyára és
vasöntődéje

Budapesten, Külső váci-ut 54—56. sz.